

ВПЛИВ ДЕСИКАЦІЇ НА ВОЛОГІСТЬ РОСЛИН ГРЕЧКИ У ПЕРЕДЗБИРАЛЬНИЙ ПЕРІОД

Рарок А.В., кандидат с.-г. наук, завідувач лабораторії селекції і насінництва НДІКК
E-mail: rarakanton@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Десикацією називають переджнивне підсушування рослин з метою прискорення досягання (на 5–7 діб) і полегшення збору врожаю, яке особливо ефективно при забур'яненості та помірно вологої погоди.

Для десикації сільськогосподарських культур широко застосовують цілу низку неселективних гербіцидів системної дії – Реглон, Реглон Супер, Баста, Скорпіон, Раундап, Ураган Форте. Під час використання цих препаратів слід зважати на особливості їхнього впливу на рослину. Наприклад, Реглон і Баста швидко підсушують надземну частину рослин, через що пошкоджені бур'яни пізніше можуть відростати і нарощувати вегетативну масу.

Раундап і Ураган Форте діють повільніше, але забезпечують знищення не лише надземної маси, а й кореневої системи, тобто їхня остаточна ефективність як десикантів значно вища. Дія цих препаратів полягає в тому, що вони викликають загибель клітин, що в подальшому спричиняє повільне висихання рослин природним шляхом. Особливо це стосується генеративних органів, які, як правило, і є метою вирощування сільськогосподарських культур. Основний принцип дії десикантів полягає в тому, що клітина рослини гине за рахунок розриву клітинної оболонки і зневоднення. Справжні десиканти штучним шляхом впливають на зниження вмісту вологи як в оброблених рослинах у цілому, так і в їхніх генеративних органах.

Такі препарати ефективно використовуються на низці пізньостиглих культур, що дозволяє пришвидшити дозрівання та збір урожаю без втрат. В останні роки в умовах Лісостепу західного широко практикують сівбу гречку в поукісних і в пожнивних посівах. Збір урожаю з таких посівів припадає на середину жовтня, коли за температурним режимом ця культура не встигає достатньо висохнути у валках, що затримує строки збору і збільшує його втрати. Тому нами проведені дослідження з визначення оптимальної дози десиканту, яку можна було б застосовувати для наступного прямого комбайнування гречки.

Результатами досліджень встановлено, що вже на п'яту добу після проведення десикації посівів вологість рослин зменшилася майже вдвічі. Так, за внесення десиканту Ураган Форте з нормою витрати препарату 2,5 л/га

вологість стебел у досліджуваних сортів, була на рівні 51,2–52,2%.

Із кожним наступним збільшенням дози десиканту на 0,5 л/га, вологість стебел відповідно зменшувалася на 1,1–5,7%. При цьому найефективнішою була обробка посівів гречки нормою 3,5 л/га. Така ж закономірність прослідковувалась і на десяту добу після обробки.

Вологість рослин на контрольних ділянках, скошених на 5 добу після повітряно-теплової просушки в польових умовах, складала 45,6–46,7%, а на десяту добу відповідно – 38,3–39,4%.

Тобто, застосування десиканту Ураган Форте лише в дозах не менше 3,5–4,5 л/га відповідали вимогам нормативів прямого комбайнування.

Дія десиканту Ураган Форте на листову поверхню рослин гречки проявлялася як у вигляді дефоліації, так і десикації. При цьому, десикація переважала. Частина листків нижнього ярусу, через утворення роздільного прошарку в плодоніжках осипалася. Основна маса листків висихала і зберігалася до часу збору врожаю.

Вологість листків на десяту добу після обробки посівів десикантами знаходилась у межах від 18,0 до 18,4% (доза 2,5 л/га) і від 14,8 до 16,2% (доза 3,5–4,5 л/га), що відповідало нормам прямого комбайнування.

Вологість плодів на рослині гречки визначається співвідношенням їхніх груп різної стиглості. Найменш вологими є дозрілі побурілі плоди, а більш вологими – плоди різного стану стиглості (молочно-воскової). На час збору врожаю основна маса плодів дозріває, що супроводжується зниженням їхньої вологості. За результатами досліджень на п'яту добу обробки посівів сортів гречки десикантами дозою 2,5 л/га вологість плодів знаходилася в межах 39,6–40,4%, а на десяту добу цей показник істотно зменшився до рівня 16,7–17,8%. Найефективнішою була обробка посівів цих сортів десикантом Ураган Форте дозою 3,5 л/га, що відповідає контролю (природне сушіння у валках).

Дія препарату Раундап на рослини гречки подібна до дії десиканту Ураган Форте. Найбільшу ефективність препарату Раундап забезпечувала його доза 4,0 л/га – за вологістю вегетативних органів, листків і плодів вона відповідала вимогам нормативів прямого обмолоту посівів. Подальше її збільшення до 4,5 л/га виявилось малоефективним, а зменшення до 3,5 л/га – спричиняло втрати врожаю.

В цілому можна зробити висновок, що використання десикації дозволяє використовувати пряме комбайнування, як спосіб збору врожаю посівів гречки. При цьому, в середньому за роки досліджень було встановлено, що найефективнішою дозою внесення десиканту Ураган Форте є 3,5 л/га, а для Раундапу – 4,0 л/га, розчинених у 200 л води. Використання цього агроприйому дозволить зменшити втрати найбільш цінного і ваговитого зерна як у забур'яненних посівах, так і за прогнозу несприятливих погодних умов на час збору врожаю.